

Sanne De Wilde, *Samoa Kekea*, 2014 © Sanne De Wilde / NOOR

KUNSTEN

Sanne De Wilde, *The Island of the Colorblind*, 2017 © Sanne De Wilde / NOOR

TUSSEN FRAGILITEIT EN SCHOONHEID

Sanne De Wildes empathische foto's van de menselijke afwijking

In korte tijd uitgroeien tot een boegbeeld van de Belgische documentaire fotografie, op je dertigste kind aan huis zijn bij diverse grote Nederlandse dagbladen en magazines en daarnaast nog de tijd vinden voor grootscheepse en arbeidsintensieve eigen projecten? *Faut le faire*. Sanne De Wilde (1987) is een van de witte raven die in snel tempo hun plek hebben veroverd in de voorlinies van de Belgische fotografie, waar het dringen is met vrouwelijke uithangborden als Magnum-lid Bieke Depoorter¹, Lara Gasparotto en Zaza Bertrand. In haar recentste fotoboek *The Island of the Colorblind* (2017, waarvoor ze naar het eiland Pingelap in de Stille Oceaan trok, toont De Wilde opnieuw haar inlevingsvermogen en ambitie in een project met internationale allures.

De uit Antwerpen afkomstige Sanne De Wilde is het zoveelste kweekproduct van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) in Gent. Ze verwierf naam met haar fotografie-afstudeerproject *The Dwarf Empire* (2012), over een Chinees pretpark waar dwergen de trom roeren. De Wildes bio is sindsdien exponentieel aangegroeid en met prijzen gelaardeerd. Ze won de Photo Academy Award 2012 en de International Photography Award Emergentes DST 2013. In 2013 ontving ze met haar reeks portretten van albino's in Samoa de Nikon Press award voor Young Promising Photographer. Het *British Journal of Photography* selecteerde De Wilde in 2014 als een van "the best emerging talents from around the world". Momenteel werkt ze als freelancefotograaf voor *de Volkskrant*, maar ook talloze andere media hangen aan de lijn. En voortdurend is ze op reis, speurend naar nieuwe invalshoeken.

Sanne De Wilde, dochter van persfotograaf Pol De Wilde, heeft in haar foto's van meet af aan een voorkeur ontwikkeld voor de menselijke afwijking, voor wat niet strookt met de mediaan. Ze cultiveert de verwondering om onze dagelijkse bezigheden en handelingen, "de manier hoe we naar anderen kijken en wat dat uiteindelijk over onszelf zegt. (...) Ik ben

De Wildes beelden stellen de verhouding kijker-fotograaf-onderwerp scherp in vraag

geen wetenschapper, maar wel een visueel onderzoeker; dat is wat een fotograaf is", zei ze in het onlinemagazine *Vice*. Ondanks die antropologische attitude laat ze de esthetiek nooit achterwege. Bekijk maar eens haar vroege documentaire reeksen *Hilton Hotel* en *Interior/Exterior*, waarin ze onder meer het poëtische maar ook afstandelijke van hotelkamers onderzoekt. "Kamers die nooit zullen weten wat het betekent iemands huis te zijn en huizen die onbewoond ogen in de schaduw van de nacht, het groene gras van de voortuin dat oplicht onder de ogen van de maan", schreef ze daar zelf over.

Haar beelden ogen tot in de puntjes afgewerkt en stellen de verhouding kijker-fotograaf-onderwerp scherp in vraag. *De Standaard* omschreef haar werk als een "ode aan de kwetsbaarheid en imperfectie". Dat kwam al manifest tot uiting in haar eerder vermelde reeks *The Dwarf Empire*. Ze trok er in 2011 voor naar Kunming in Zuid-China en belandde daar in een attractiepark waar mensen met dwerggroei gehuld in prinsessenkleden, in balletuitmonstering of als ridders het publiek tweemaal per dag verstrooien tijdens een show. Twee weken bracht ze met dat gezelschap door en deelde ze hun merkwaardige leven. Het werd zo intiem dat ze zelfs voor haar kookten, tot er iets onvoorspelbaars gebeurde: de bezoekers van het pretpark raakten evengoed gefascineerd door de blonde, westerse De Wilde als door de dwergen. "Op een gegeven moment werd ik zelf achternagezetten door toeristen die me op de foto wilden krijgen. (...) Het heeft de insteek van mijn project compleet veranderd, want ik wandelde daar binnen als fotograaf en liep naar buiten als gefotografeerde. Dat heeft de verhouding met de kleine mensen ook anders gemaakt, we werden gelijkwaardiger", zei ze in *Het Parool*.

The Dwarf Empire oogt speels en vaak komisch, maar onder dat schutlaagje schuilt enige tragiek, en dat leidt tot een ontregelende reeks beelden. Het is ook niet duidelijk hoezeer het Chinese regime een oogje in het zeil houdt. De Wilde liet de dwergen brieven schrijven over hun dagen in het park, maar wijzer werd ze daar niet van. “In elke brief staat een uitgebreid dankwoord aan de oprichter van het park. Soms lijkt het echt overdreven, dan beschrijven ze het park als een fantastische plek en als een paradijs. Ik twijfelde aan de echtheid hiervan, omdat ik vaak gelatenheid en zelfs verveling onder de werknemers opmerkte.”

Haar volgende grote project bracht De Wilde weer in een andere uithoek van de wereld. Met haar portretten van albinisme op het Polynesische eiland Samoa maakte ze furor. “We zijn allemaal kwetsbaar. Maar bij kleine mensen en albinisme is die kwetsbaarheid fysiek zichtbaar. Dat maakt hen zo krachtig als beeld”, beargumenteerde ze haar missie. De Wilde is volgens haar vader begiftigd met een diepgaande sociale bewogenheid: “Ze neemt haar tijd voor de mensen die ze fotografeert, ze steelt geen beelden”, zei hij in *De Standaard*. En ze streeft naar een verbondenheid met haar onderwerpen, die ze volkomen in hun waarde laat. Zoals in de serie *Samoa Kekea*. “Dit zijn niet mijn eerste portretten van mensen met albinisme”, lichtte ze toe in *Gazet van Antwerpen*. “Het onderwerp fascineert me allang en ik maakte ook in België en Nederland portretreksen. Mensen met deze genetische afwijking symboliseren voor mij een fysieke fragiliteit, maar ook een krachtige schoonheid.” Via een van haar geportretteerden belandde De Wilde op Samoa: “Het lijkt alsof er ginder meer mensen met albinisme zijn. (...) Tussen de anderen, die een donkere huid hebben, vallen ze echt wel op.”

Je zou kunnen denken dat De Wildes bijna ongezonde belangstelling voor de afwijking haar in de richting van freaks stuurt. Maar *Samoa Kekea* is met veel respect gemaakt, integer en met een zekere timiditeit. De foto's hebben een tedere was en bevatten alweer dat contrasterende kleurenpalet.

Een constante in het fotowerk van De Wilde is haar fascinatie voor kleur (denk ook aan de reeks over de altijd in roze gehulde Pink Lady of Hollywood). Of misschien ook wel de afwezigheid ervan. Die obsessie culmineerde in haar tot op heden grootste en meest vermetele project: *The Island of the Colorblind* (2017). Kijken, kleuren én de verschillende gradaties ervan staan centraal, met een brug-

Een constante in de foto's van De Wilde is haar fascinatie voor kleur – of de afwezigheid ervan

getje naar de neuropsychologie. Sanne De Wilde begaf zich na een lange odyssee naar het zo goed als onbereikbare Micronesische eiland Pingelap in de Stille Oceaan en het naburige, grotere Pohnpei. Pingelap, een eiland van 1,8 vierkante kilometer met 250 inwoners dat al eerder werd bezocht en beschreven door neuroloog Oliver Sacks, bevat een opvallend hoge populatie van kleurenblinden. Dat is het gevolg van de tyfoon Lengkie, die in 1775 de eilandbevolking drastisch deed slinken, waarna de genetica en de afgeslotenheid van de gemeenschap ervoor zorgden dat de aandoening van generatie op generatie wordt doorgegeven. Eén op de drie bewoners kampt er met kleurenblindheid; elders in de wereld is dat één op de dertigduizend.

Ter voorbereiding verdiepte De Wilde zich uitvoerig in achromatopsie, zoals de wetenschappelijke naam van volledige kleurenblindheid luidt. Zo kwam ze tot een reeks beelden, mythes en verhalen die haar van humus voorzagen. Maar vooral wilde ze zo gedetailleerd mogelijk de kijkervaring van de kleurenblinden vatten en overdragen: “Een poging om met hun eigen ogen te zien.” Daarom ging ze aan de slag met een camera die speciaal was omgebouwd voor het maken van infraroodbeelden. “Ik had geen idee hoe de foto's eruit zouden komen te zien”, vertelde ze daarover in een interview. “Pas toen ik weer terug was, kon ik zien wat het geworden was.” Ook hier praatte ze uitvoerig met de inwoners en moest ze hun vertrouwen winnen. “Hun zwart en wit heeft weinig te maken met hoe wij dat ervaren of met het fotografische zwart-wit.” De bewoners leven er voornamelijk in de duisternis, vanwege hun overgevoeligheid voor zonlicht waardoor ze veelvuldig met de ogen moeten knippen. Dat maakt de schijnbare idylle van dit paradijselijke eiland toch minder aantrekkelijk. Het is een gehavend bestaan vol beperkingen.

De Wilde wil aantonen dat er bijna duizend manieren bestaan om naar dezelfde werkelijkheid te kijken. Daarom verdeelde ze haar boek in een drietal categorieën: zwart-witbeelden (uitzonderlijk voor haar); portretten in zwart-wit met een lange sluitertijd (waardoor een dynamisch effect ontstaat dat het

Sanne De Wilde, *The Dwarf Empire*, 2012 © Sanne De Wilde / NOOR

knippen van de ogen nabootst); en infraroodbeelden of beelden met kleurenfilters, soms zelfs ingekleurd door de bewoners van Pingelap. “Wij weten dat bomen groen zijn, maar voor hen is kleur maar een woord. Maar wel opvallend is dat ik een aantal mensen vroeg beeld achteraf in te kleuren. En vreemd genoeg klopte dat heel vaak. (...) Wellicht trainen ze zich in de verschillende grijstinten, en dat is straf. Maar het is ook triest: het zegt veel over hoe we allemaal geconditioneerd worden”, zei De Wilde in *De Morgen*.

The Island of the Colorblind, waarmee De Wilde ook verblufte op het fotofestival Rencontres d’Arles, is een desoriënterend, bij momenten zelfs angstaanjagend boek. Tegelijk is het doordeesemd van een sinistere schoonheid. Ook over de vorm is zeer goed nagedacht, tot het omslag toe. Dat is UV-gevoelig: pas in het zonlicht ontdek je de volledige envergure ervan. De Wilde mikt op inleving: voor het Tribeca Film Festival in New York produceerde ze een interactieve installatie waar bezoekers de wereld net zo

konden visualiseren als door de ogen van een kleurenblinde. *The Island of The Colorblind* wordt zo een totaalkunstwerk dat de grenzen van de fotografie aftast. Is het immers niet aan de visuele kunstenaars om onze kijkervaringen voortdurend bij te slijpen? De bijzonder beloftevolle fotografe Sanne De Wilde slaagt daar wonderwel in met projecten die telkens weer verrassend, maar ook humaan en empathisch uit de hoek komen.

DIRK LEYMAN

www.sannedewilde.com

SANNE DE WILDE, *The Island of the Colorblind*, Hannibal, Veurne, 2017, 176 p.

NOOT

- 1 KURT DE BOODT, 'Gedeelde intimiteit. Reisfoto's van Bieke Depoorter', *Ons Erfdeel*, jg. 57, nr. 3, pp. 106-109

